

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BUNGE LA TANZANIA

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA SHERIA NDOGO
TAARIFA KUHUSU UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA KATIKA
MKUTANO WA KUMI NA NANE NA MKUTANO WA KUMI NA TISA WA BUNGE

JUNI 2020

YALIYOMO

1.0	UTANGULIZI	1
1.1	Maelezo ya Awali.....	1
1.2	Madaraka ya Kutunga Sheria.....	2
1.3	Udhibiti wa Kibunge wa Sheria Ndogo	2
1.4	Namna ambavyo Kamati inatekeleza majukumu yake.....	3
2.0	UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA KATIKA MKUTANO WA KUMI NA NANE WA BUNGE	4
3.0	UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA KATIKA MKUTANO WA KUMI NA TISA WA BUNGE	10
4.0	MAPENDEKEZO YA JUMLA	15
5.0	HOJA.....	17
6.0	HITIMISHO	19

TAARIFA KUHUSU UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA KATIKA MKUTANO WA KUMI NA NANE NA MKUTANO WA KUMI NA TISA WA BUNGE

1.0 UTANGULIZI

1.1 Maelezo ya Awali

Mheshimiwa Spika, kwa kuzingatia kuwa Taarifa hii ya Uchambuzi wa Sheria Ndogo zilizowasilishwa Mezani na Serikali katika Mkutano wa Kumi na Nane na Mkutano wa Kumi na Tisa wa Bunge ni ya mwisho katika uhai wa Bunge la Kumi na Moja, hivyo nichukue fursa hii kwa niaba ya Wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo kukushukuru kwa dhati wewe binafsi kwa kuliongoza vema Bunge hili la Kumi na Moja. Aidha, Kamati inatoa pongezi kwa Mheshimiwa Naibu Spika wa Bunge na Waheshimiwa Wenyeviti wa Bunge ambao pia kwa nyakati mbalimbali wamekuwa wakikusaidia vema katika utekelezaji wa majukumu ya uendeshaji wa shughuli za Bunge hili.

Mheshimiwa Spika, kupitia idhini na miongozo mbalimbali ambayo umekuwa ukitoa kwa Kamati, imeiwezesha Kamati kufanya uchambuzi wa Sheria Ndogo **Elfu Mbili Mia Sita na Moja (2,601)** zilizowasilishwa katika Bunge la Kumi na Moja na kupendekeza marekebisho mbalimbali katika **Sheria Ndogo Mia Tano Arobaini na Saba (547)**. Aidha, kufuatia uchambuzi huo Kamati imeweza kuwasilisha Bungeni Taarifa za Uchambuzi wa Sheria Ndogo hizo.

Mheshimiwa Spika, Taarifa hizo zimewezesha Kamati kutoa ushauri mbalimbali kuhusu Sheria Ndogo zilizochambuliwa pamoja na Sheria Ndogo nyingine ambazo zinatumiwa ambapo Serikali imekuwa ikifanyia kazi Maoni na Mapendekezo na kuondoa dosari zilizobainika.

1.2 Madaraka ya Kutunga Sheria

Mheshimiwa Spika, Ibara ya 64 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, 1977, imelipa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania mamlaka yote ya kutunga Sheria juu ya mambo yote ya Muungano na yasiyo ya Muungano yahusuyo Tanzania bara. Aidha, Ibara ya 97 ya Katiba imeweka utaratibu ambao unapaswa kuzingatiwa na Bunge katika kutekeleza madaraka yake ya kutunga Sheria.

Mheshimiwa Spika, pamoja na mamlaka lililonayo Bunge la kutunga Sheria, kwa hali halisi Bunge halina muda wa kutosha wa kutunga Sheria kuhusu masuala yote ambayo utekelezaji wake unahitaji uwepo wa Sheria. Kutokana na hali hiyo ndiyo maana Ibara ya 97 (5) ya Katiba inalipa Bunge uwezo wa kukasimu madaraka yake ya kutunga Sheria kwa mtu yeyote au idara yoyote ya Serikali.

1.3 Udhibiti wa Kibunge wa Sheria Ndogo

Mheshimiwa Spika, Udhibiti wa Kibunge wa Sheria Ndogo (*Parliamentary Control Over Subsidiary Legislation*) ni utaratibu wa kawaida katika Mabunge ya nchi za Jumuiya ya Madola. Utaratibu huu unalenga kuliwezesha Bunge kujiridhisha kikamilifu kuhusu utekelezaji wa madaraka ya kutunga sheria lililoyakasimu kwa mamlaka nyingine. Katika jukumu lake la udhibiti, Bunge huzingatia masharti ya Sheria Mama iliyoruhusu utungwaji wa Sheria Ndogo husika na misingi mingine iliyowekwa na Sheria zilizotungwa na Bunge.

Mheshimiwa Spika, dhana ya udhibiti wa Sheria Ndogo pia limeelezwa vizuri katika Sheria ya Tafsiri ya Sheria, Sura ya 1 (*The Interpretation of Laws Act, Cap 1 R.E. 2002*) ambayo imeweka masharti maalumu yanayolipa Bunge la Tanzania mamlaka ya udhibiti wa Sheria Ndogo zinazotungwa na Serikali pamoja na vyombo vyake.

Mheshimiwa Spika, kutokana na umuhimu wa kufanya Udhhibiti wa Utungaji wa Sheria Ndogo, Kanuni ya 118 ya Kanuni za Kudumu za Bunge ikisomwa kwa pamoja na Nyongeza ya Nane ya Kanuni hizo imeanzisha Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo kama ilivyo kwa Mabunge mengine katika Nchi za Jumuiya ya Madola.

Kamati hii imepewa majukumu kwa mujibu wa Kifungu cha 11 cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari, 2016 ambayo ni, kuchambua Sheria Ndogo ili kujiridhisha iwapo zimekidhi matakwa na masharti ya Katiba, Sheria Mama na Sheria nyingine za nchi.

1.4 **Namna ambavyo Kamati inatekeleza majukumu yake**

Mheshimiwa Spika, wajibu wa msingi wa Kamati kwa mujibu wa Kanuni za Kudumu za Bunge, kama ambavyo imeelezwa awali, ni kufanya uchambuzi wa Sheria Ndogo ili kujiridhisha iwapo zimekidhi matakwa na masharti ya Katiba, Sheria Mama na Sheria nyingine za nchi.

Mheshimiwa Spika, kwa madhumuni ya kuliwezesha Bunge lako tukufu kufuatilia ipasavyo utekelezaji wa madaraka yake ya kutunga sheria yaliyokasimiwa kwa mamlaka mbalimbali, naomba kubainisha mambo yanayozingatwa na Kamati wakati wa uchambuzi wa Sheria Ndogo zilizowekwa Mezani. Mambo hayo ni:-

- i) Kujiridhisha iwapo Sheria Ndogo husika inakiuka Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania;
- ii) Kujiridhisha iwapo Sheria Ndogo husika inavuka mipaka au kwenda kinyume na masharti ya Sheria inayotoa mamlaka ya kutunga Sheria Ndogo au Sheria nyingine yoyote;
- iii) Kujiridhisha iwapo Sheria Ndogo husika imezingatia misingi bora ya uandishi wa Sheria (*drafting principles*);

- iv) Kujiridhisha iwapo Sheria Ndogo husika inakiuka misingi ya haki za binadamu;
- v) Kujiridhisha iwapo Sheria Ndogo inaendana na uhalisia wa mambo ikiwemo urahisi wa utekelezaji wake, hali ya uchumi wa walengwa na viwango vya adhabu na faini; na
- vi) Kujiridhisha kuhusu maudhui ya jumla ya Sheria Ndogo pamoja na makosa ya uandishi na uchapaji.

Mheshimiwa Spika, baada ya kukamilisha uchambuzi wake kwa kuzingatia masuala yaliyotajwa, Kamati hubaini hoja mbalimbali zinazolenga kupata ufafanuzi katika maeneo ya Sheria Ndogo zenye dosari. Hoja hizo huwasilishwa Serikalini kwa lengo la kupata ufafanuzi, kupendekeza marekebisho au kufutwa kwa kifungu chochote ambacho kina dosari zilizobainishwa na Kamati. Baada ya hoja hizo kuwasilishwa, Wizara zinazoguswa na hoja zinazoibuliwa na Kamati, huwajibika kufika mbele ya Kamati na kutoa maelezo kuhusiana na Sheria Ndogo zilizo chini yao.

Mheshimiwa Spika, kama ambavyo nilieleza hapo awali kuwa Taarifa hii inajumuisha Uchambuzi wa Sheria Ndogo za Mkutano wa Kumi na Nane na Mkutano wa Kumi na Tisa wa Bunge. Sehemu zinazofuata zinaonesha baadhi ya uchambuzi wa Sheria Ndogo za Mkutano wa Kumi na Nane na Sheria Ndogo za Mkutano wa Kumi na Tisa wa Bunge.

2.0 UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA KATIKA MKUTANO WA KUMI NA NANE WA BUNGE

Mnamo tarehe 4 Februari, 2020 Serikali iliwasilisha Mezani nakala za Magazeti ya Serikali na viambatisho vyake zikiwemo jumla ya Sheria Ndogo Mia Mbili Ishirini na Nane (228) kwa mujibu wa Kifungu cha 38(1) cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria, Sura 1 na Kanuni ya 37(2) ya Kanuni za

Kudumu za Bunge, Toleo la Januari, 2016. Sheria Ndogo hizo zimegawanyika katika makundi yafuatayo:-

- a) Sheria Ndogo za Halmashauri (*By - Laws*) – 43;
- b) Kanuni za Wizara (*Regulations*) – 26;
- c) Amri (*Orders*) - 146);
- d) Matangazo (*Notices*) – 8;
- e) Kanuni za Tasisi (*Rules*) – 2 ; na
- f) Matamko (*Proclamations*) – 3.

Mheshimiwa Spika, katika mchanganuo wa Sheria Ndogo ulioainishwa, Kamati ilichambua na kubaini dosari mbalimbali katika Sheria Ndogo Ishirini na Mbili (22) zilizo chini ya Wizara zifuatazo:-

- a) Wizara ya Maji;
- b) Ofisi ya Rais – TAMISEMI;
- c) Wizara ya Fedha na Mipango; na
- d) Wizara ya Maliasili na Utalii.

Mheshimiwa Spika, baada ya Uchambuzi wa Sheria Ndogo hizo, Kamati imetoa maoni na ushauri kwa lengo la kuboresha maudhui ya Kanuni hizo kama zinavyoonekana katika **JEDWALI LA UCHAMBUZI** lililoambatishwa katika Taarifa ya Kamati. Kwa minajili ya kulitaarifu Bunge kuhusu uchambuzi uliofanyika, baadhi ya dosari zilizobainika katika Kanuni hizoni kama ifuatavyo:-

- a) **Sheria Ndogo kwenda kinyume na Sheria Mama au Sheria nyingine za Nchi.**

Mheshimiwa Spika, Kamati ilibaini kuwa, baadhi ya Sheria Ndogo zilizotungwa na Wizara (*Regulations*) zinakwenda kinyume na masharti yaliyowekwa na Sheria Mama au na Sheria Nyingine za Nchi. Kifungu cha 36 (1) cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria ambacho kinabainisha

kwamba, Sheria Ndogo yoyote haipaswi kukiuka masharti ya Sheria ya Bunge inayotoa mamlaka ya kutungwa kwake au Sheria nyingine yoyote.

Mheshimiwa Spika, Sheria Ndogo zilizobainika kuwa na dosari ya kwenda kinyume na Sheria Mama na Sheria nyingine za Nchi ni **The Water Supply, Regulations 2019** ambazo zimetungwa chini Sheria ya **The Water Supply and Sanitation Act Na. 5 ya Mwaka 2019** ambapo uchambuzi wa Kamati umebaini kuwa Kanuni haijaonesha imetungwa chini ya Kifungu kipi cha Sheria Mama.

Mheshimiwa Spika, kwa kuwa, Kanuni hii inaenda kinyume na masharti yaliyowekwa katika **Kifungu cha 36(1)** cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria Sura ya 1 (*Interpretation of Laws Act*) ambacho kinaelekeza kwamba, Sheria Ndogo haipaswi kwenda kinyume na vifungu vya Sheria Mama vinavyoianzisha au Sheria yoyote ya Nchi. Hivyo kwa mantiki ya Sheria ya Tafsiri ya Sheria, Kanuni hii ni batili kwa kukosa kifungu kinachoianzisha.

Mheshimiwa Spika, Kamati pia ilifanya uchambuzi wa **Sheria Ndogo za (Ada na Ushuru) za Halmashauri ya Wilaya ya Mkinga, 2019** ambayo imetungwa chini Sheria ya **Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa Sura 290** na kubaini inakwenda kinyume na Sheria Mama. Dosari hiyo ilibainika katika **Sehemu ya Nne ya Jedwali la Kwanza** inayoweka sharti la malipo ya ada na ushuru kwa kiwango cha 5% ya bei ya kununulia kwa mazao ya korosho na mazao mengine ambayo hayajatajwa katika Sehemu ya Nne, kinyume na Sheria ya Fedha ya Serikali za Mitaa, 290 ambayo imeweka kiwango cha 3% kwa mazao yote na 5% kwa mazao ya misitu.

Mheshimiwa Spika, kwa kuwa kiwango cha Ada kinachowekwa katika **Sehemu ya Nne ya Jedwali la Kwanza** kinakwenda kinyume na

masharti yaliyowekwa na **Kifungu cha 36(1) cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria Sura ya 1 (Intepretation of Laws Act)** ambacho kinaelekeza kwamba, Sheria Ndogo haipaswi kwenda kinyume na vifungu vya Sheria Mama vinavyoianzisha au Sheria yoyote ya Nchi. Hivyo kwa mantiki ya Sheria ya Tafsiri ya Sheria, Kiwango kinachowekwa katika Jedwali la Kwanza la Sheria Ndogo hii ni batili kwa kiwango inachokinzana na **Sheria ya Fedha ya Serikali za Mitaa, Sura 290**.

b) **Sheria Ndogo kutozingatia misingi ya uandishi wa Sheria (Drafting Principles)**

Mheshimiwa Spika, Kamati ilifanya uchambuzi wa Sheria Ndogo ya **The Local Government Authorities (Rating) (Collection of Property Rates) Regulations, 2020** zilizoanzishwa chini ya Sheria ya **Local Government Authorities (Rating) Act, (Sura 289)**. Katika uchambuzi huo Kamati imebaini dosari za uandishi ambapo **Kanuni ya 9(1), 10 (3) na 11(1)** zinaonesha uwepo wa **Assesment Notice Form, Demand Notice Form** na **Installment Payment Agreement Form** katika Jedwali la Kanuni hizi. Hata hivyo Jedwali halijaonesha fomu hizo zinazorejewa na Kanuni tajwa jambo ambalo linasababisha Sheria Ndogo hii kutokamilika na hivyo kuleta changamoto ya namna ya utekelezaji wa baadhi ya maeneo ya Sheria.

Mheshimiwa Spika, ni vema waandishi wa Sheria Ndogo wakazingatia masharti ya Kifungu cha 25 (2) cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria ambacho kinataja Majedwali kuwa ni sehemu ya sheria, hivyo ni vema kuhakikisha Majedwali yanaandikwa kwa usahihi ili kuweka utaratibu mzuri wa utekelezaji wa vifungu vya Sheria.

- c) **Sheria Ndogo kuwa na makosa ya uandishi katika Majedwali (Kutorejea Kanuni sahihi, kurejea Kanuni ambazo hazipo, kutorejea kabisa Kanuni na Maudhui ya Jedwali kutofautiana na Vifungu)**

Mheshimiwa Spika, Makosa ya kiuandishi yamebainika katika Kanuni za Kudumu za Halmashauri ya Wilaya ya Mkinga, 2019, ambazo zimetungwa chini ya **Sheria ya Serikali za Mitaa (Mamlaka za Wilaya) (Sura ya 287)**. Kama zilivyo sheria nyingine, sheria hii pia ina Majedwali ambayo yanaweka ufafanuzi wa Kanuni mbalimbali katika Sheria Ndogo hii.

Hata hivyo Kamati imebaini dosari katika rejea za Kanuni zinazoanzisha majedwali. Kwa mfano, **Jedwali la Kwanza** limerejea kuanzishwa chini ya **Kanuni ya 42(3)** ambayo haipo katika Kanuni hizi. Uchambuzi wa Kamati umebaini kwamba rejea sahihi iliyopaswa kuwekwa katika Jedwali hili ni Kanuni ya 44(3) ambayo ndiyo chenye maudhui sahihi ya Jedwali la la Sheria Ndogo hizi.

Mheshimiwa Spika, ni vema uandishi wa majedwali katika sheria uzingatie kurejea Kanuni sahihi zinazo anzisha majedwali husika, kwa kuwa majedwali hufafanua zaidi masharti ya utekelezaji wa Kanuni husika katika Sheria Ndogo. Hivyo kwa kutorejea vifungu sahihi sio tu inaondoa maana ya masharti ya Kifungu cha 25 (2) cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria ambacho kinatambua majedwali kuwa ni sehemu ya sheria, bali pia inaleta changamoto katika usomaji mzuri wa sheria husika.

- d) **Sheria Ndogo kutoendana na uhalisia wa mambo ikiwemo urahisi wa utekelezaji wake, hali ya uchumi wa walengwa na viwango vya adhabu na faini**

Mheshimiwa Spika, Kamati ilibaini uwepo wa masharti yasiyo na uhalisia katika **Sheria Ndogo za (Hifadhi ya Mazingira) za Halmashauri ya Wilaya ya Monduli, 2019** zilizotungwa chini ya **Sheria ya Serikali za Mitaa (Mamlaka za Wilaya) (Sura 287)** zimetungwa chini ya kifungu cha 153. **Kifungu cha 6** kinaweka katazo kwa mtu yeyote kupanda mazao au mimea mirefu katika maeneo ya mjini.

Mheshimiwa Spika, Masharti ya Sheria Ndogo hii si halisia kwa kuwa yanakinzana na suala la utunzaji wa mazingira kwa kuwa yatazuia upandaji wa miti inayokua zaidi ya futi tatu, ambayo kimsingi husaidia kutunza mazingira.

Mheshimiwa Spika, Aidha Kamati imebaini masharti yasiyo na uhalisia katika utekelezaji wake ni **Sheria Ndogo za (Ada na Ushuru) za Halmashauri ya Wilaya ya Buhigwe, 2019** zilizotungwa chini ya **Sheria ya Fedha ya Serikali za Mitaa (Sura 290)**. **Jedwali la Kwanza** linaweka sharti la malipo ya ushuru wa shilingi 100,000/- kwa gari lenye ujazo wowote wa mizigo ya mazao, au bidhaa mbalimbali kushusha mizigo na mifugo katika Masoko ya maeneo ya vivuko.

Mheshimiwa Spika, Sharti hili halina uhalisia kwa kuwa halizingatii ukweli kwamba magari ya kupakia mizigo yana uzito tofauti, hivyo hata ujazo wa mizigo unatofautiana kati ya gari moja na nyingine.

3.0 UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA KATIKA MKUTANO WA KUMI NA TISA WA BUNGE

Mnamo tarehe 8 Aprili, 2020 Serikali iliwasilisha Mezani nakala za Magazeti ya Serikali na viambatisho vyake zikiwemo jumla ya Sheria Ndogo Mia Moja Themanini na Nane (188) kwa mujibu wa Kifungu cha 38(1) cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria, Sura 1 na Kanuni ya 37(2) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari, 2016. Sheria Ndogo hizo zimegawanyika katika makundi yafuatayo:-

- a) Sheria Ndogo za Halmashauri (*By-Laws*) – 15;
- b) Kanuni za Wizara (*Regulations*) – 33;
- c) Amri (*Orders*) – 47;
- d) Matangazo (*Notices*) – 88;
- e) Kanuni za Taasisi (*Rules*) – 4; na
- f) Hati (*Instrument*) – 1.

Mheshimiwa Spika, katika mchanganuo wa Sheria Ndogo ulioainishwa, Kamati ilichambua na kubaini dosari mbalimbali katika Sheria Ndogo Sita (6) zilizo chini ya Wizara zifuatazo:-

- a) Wizara ya Ujenzi, Uchukuzi na Mawasiliano;
- b) Wizara ya Katiba na Sheria; na
- c) Wizara ya Mifugo na Uvuvi.

Mheshimiwa Spika, baada ya Uchambuzi wa Sheria Ndogo hizo, Kamati imetoa maoni na ushauri kwa lengo la kuboresha maudhui ya Kanuni hizo kama inavyoonekana katika **JEDWALI LA UCHAMBUZI** lililoambatishwa katika Taarifa hii. Kwa minajili ya kulitaarifu Bunge lako tukufu kuhusu uchambuzi uliofanyika, baadhi ya dosari zilizobainika katika Kanuni hizo ni kama ifuatavyo:-

a) **Sheria Ndogo kwenda kinyume na Sheria Mama au Sheria nyingine za Nchi.**

Mheshimiwa Spika, Katika Uchambuzi wa Sheria Ndogo zilizowasilishwa katika Mkutano wa Kumi na Tisa wa Bunge, Kamati imebaini baadhi ya Sheria zina masharti yaliyo kinyume na yale yaliyowekwa na Sheria Mama au na Sheria Nyingine za Nchi.

Dosari hiyo imebainika katika Kanuni za ***The Natural Wealth and Resources Permanent Sovereignty) (Code of Conduct for Investors in Natural Wealth and Resources) Regulations, 2020*** zilizotungwa chini ya Sheria ya ***The Natural Wealth and Resources (Permanent Sovereignty) Act, (Sura 449)***. Kanuni ya 10 imeainisha makatazo tisa ya ubaguzi dhidi ya mwajiriwa ambayo kimsingi ni machache ikilinganishwa na makatazo ambayo yameainishwa katika kifungu cha 7(4) cha **Sheria ya Ajira na Mahusiano Kazini, Sura 366** ambacho kimeainisha makatazo kumi na tano ya ubaguzi dhidi ya mwajiriwa.

Mheshimiwa Spika, Kamati inaona ni vema Sheria Ndogo zinapotungwa zizingatie masharti ambayo tayari yamewekwa na Sheria Mama na au Sheria Nyingine za Nchi ili kuepuka kukinzana kwa Sheria ambapo ni kinyume na Kifungu cha 36(1) cha Sheria ya Tafsiri za Sheria, Sura 1.

b) **Sheria Ndogo kutozingatia misingi bora ya uandishi wa Sheria (drafting principles)**

Mheshimiwa Spika, Sheria Ndogo nyingine iliyobainika kuweka masharti yasiyo na uhalisia ni ***The Electronic and Postal Communications (Sim Card Registration) Regulations, 2020*** ambayo imetungwa chini ya ***The Electronic and Postal Communications Act, (Sura. 306)***.

Mheshimiwa Spika, Kamati imebaini kuwa kwa namna ambavyo imeandikwa inazuia umiliki wa laini ya simu zaidi ya moja kutoka katika Kampuni moja ya simu. **Kanuni ya 18 (1)** imeweka masharti ya idadi ya kadi za simu zinazopaswa kumilikiwa na mtu, Kampuni au Taasisi, ambapo kwa mtu binafsi hatapaswa kumiliki zaidi ya laini ya simu (*Sim Card*) moja (1) kutoka Kampuni mmoja ya simu kwa matumizi ya huduma ya kupiga, ujumbe mfupi wa maneno na matumizi ya mtandao (*Data*); na iwapo ni Kampuni au Taasisi, basi hazitapaswa kumiliki zaidi ya kadi ya simu thelathini (30) kutoka katika Kampuni moja ya simu kwa matumizi ya huduma ya kupiga, ujumbe mfupi wa maneno na matumizi ya mtandao (*Data*).

Mheshimiwa Spika, Kamati inaona kuwa ni vema uandishi wa Kanuni hii ukaonesha kuwa haiweki katazo la umiliki wa laini nyingi za simu kwa kadiri mtu, Kampuni au Taasisi itaona inafaa kufanya hivyo.

Aidha, inapendekezwa kuwa **Kanuni ya 18(3)** inayotoa fursa ya kuwasilisha maombi kwa Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania ya kumiliki laini za ziada tofauti na ilivyoinishwa kwa mujibu wa Kanuni hizi ifanyiwe marekebisho ili iainishe utaratibu wa namna ya kuwasilisha maombi ya laini za ziada kwa Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania pamoja na utartibu wa kuzingatia iwapo mwombaji hataridhika na uamuzi wa mamlaka hiyo.

Mheshimiwa Spika, Kamati inashauri ni vema katika siku za usoni sharti la kuweka idadi ya umiliki wa laini za simu likaondolewa, kwa kuwa wamiliki wa laini hizo za simu watakuwa wamezingatia taratibu zote za usajili. Badala yake Wizara na vyombo husika zitumie mifumo iliyopo kudhibiti namna bora ya matumizi ya laini hizo za simu zinazotumika pasipo kuweka ukomo wa idadi ya laini zinazopaswa kumilikiwa na mtu, kampuni au taasisi. Hatua hii itawezesha kupanua wigo wa

makampuni kupata mapato mengi yatokanayo na kuwa na wateja wengi wanaotumia huduma zake, vilevile kutanua wigo wa Serikali kukusanya zaidi mapato ya kodi mbalimbali zitokanazo na matumizi ya mitandao ya simu.

c) **Sheria Ndogo kutoendana na uhalisia wa mambo ikiwemo urahisi wa utekelezaji wake.**

Mheshimiwa Spika, uchambuzi wa Kamati umebaini pia baadhi ya Kanuni za Wizara zimeweka masharti yasiyo na uhalisia na ambayo yanaweza kuleta madhara katika utekelezaji wake. Kanuni hizo ni **The Transport Licensing (Public Service Vehicles) Regulations, 2020** ambazo zimetungwa chini ya **Sheria ya The Transport Licensing Act (Sura 317)**, ambapo **Kanuni ya 26** inaweka sharti kwa mwenye leseni ya kutoa huduma ya usafiri wa mabasi ya shule kuwa na dereva mwenye umri usiopungua miaka thelathini na tano na miaka isiyozidi miaka sitini.

Mheshimiwa Spika, Kamati ina maoni kwamba, sharti la umri uliowekwa kwa mujibu wa kanuni halina uhalisia, kwa kuwa udereva hauzingatii umri tu ulioainishwa bali hutegemea uzoefu wa dereva husika katika kuendesha vyombo vya usafiri. Hivyo Kamati inashauri Kanuni iboreshwe kwa kuongeza sharti la kumtaka dereva mwenye leseni ya daraja la kuendesha mabasi ya shule awe pia na uzoefu wa kuendesha magari ya shule usiopungua miaka kumi.

d) **Sheria Ndogo kukiuka misingi ya haki za binadamu**

Mheshimiwa Spika, uchambuzi wa Kamati umebaini kuwepo kwa Sheria Ndogo zinazokwenda kinyume na haki za binadamu. Sheria Ndogo hizo ni pamoja na **The Transport Licensing (Public Service Vehicles) Regulations, 2020** iliyotungwa chini ya Sheria ya **The Transport Licensing Act (Sura 317)**. **Kanuni ya 28(4)** inatoa fursa kwa mamlaka

kusitisha leseni ya mtoa huduma ya usafirishaji pasipo kutoa fursa ya kumsikiliza mwenye leseni.

Mheshimiwa Spika, ni maoni ya Kamati kwamba, maudhui ya Kanuni hii ni kinyume na misingi ya haki za asili ambazo zinaweka sharti la mtu kusikilizwa kabla ya kupewa adhabu. Hivyo Kamati inaona ni vema Kanuni zikaweka bayana mienendo na matukio yanayoweza kupelekea usitishwaji wa leseni pasipo kumsikiliza mtoa huduma. Hii itasaidia kuondoa uwezekano wa matumizi mabaya ya kanuni hii na kupelekea kusitishwa ghafla kwa huduma ya usafiri, kuleta usumbufu kwa watumiaji wa huduma ya usafiri husika pamoja na kuleta athari mbalimbali zitokanazo na uwekezaji uliofanyika katika huduma husika.

- e) **Sheria Ndogo kuwa na makosa ya uandishi katika Majedwali (Kutorejea Kanuni sahihi, kurejea Kanuni ambazo hazipo, kutorejea kabisa Kanuni na Maudhui ya Jedwali kutofautiana na Vifungu)**

Mheshimiwa Spika, Kamati pia imebaini kasoro mbalimbali katika Majedwali yaliyopo katika Sheria Ndogo. Kasoro hizo zimebainika katika Sheria Ndogo ya ***The Natural Wealth and Resources Contracts (Review and Re-Negotiation of Unconscionable Terms) Regulations, 2020*** iliyotungwa chini ya Sheria ya ***The Natural Wealth and Resources Contracts (Review and Re-Negotiation of Unconscionable Terms) Act, (Cap. 450)*** ambapo **Fomu yenye Namba NWR Form - N.3** iliyo katika Jedwali la Tatu ina makosa ya uandishi kwa kutumia maneno yasiyo na muktadha unaoendana na Kanuni hii, ambapo maneno "**General Assembly**" yametumika badala ya maneno "**National Assembly**" ambayo ndiyo yaliyokusudiwa katika Fomu hii.

Mheshimiwa Spika, Sheria Ndogo nyingine iliyobainika kuwa na makosa katika Majedwali ni ***The Transport Licensing (Public Service Vehicles) Regulations, 2020*** iliyotungwa chini ya Sheria ya ***The Transport***

Licensing Act (Sura.317). Katika Sheria hii ilibainika kuwa, Jedwali la Nne linaloonesha mfano wa orodha ya abiria wanaosafiri (*manifest*) limerejea kimakosa kuanzishwa chini ya **Kanuni ya 34** ambayo kimsingi inazungumzia haki ya mmiliki wa leseni kutoza nauli iliyoidhinishwa na mamlaka. Kamati iliona kuwa Kanuni sahihi inayoendana na maudhui ya Jedwali la Nne ni **Kanuni ya 33 (1)**.

4.0 MAPENDEKEZO YA JUMLA

a) Uandishi wa Sheria Ndogo

Kamati inashauri Mamlaka zilizokasimiwa jukumu la utungaji wa Sheria Ndogo, kuepuka kutunga Sheria Ndogo zinazoweka masharti ya jumla katika baadhi ya vifungu na badala yake, zitunge Sheria Ndogo zinazoweka vifungu vinavyofafanua kwa kina namna ya utekelezaji wa masharti mbalimbali yaliyowekwa na Sheria Mama.

b) Utoaji wa Elimu kuhusu masuala ya Sheria Ndogo na Ushirikishwaji wa Wadau

Kamati inashauri kuwa ni vema Wizara zikaendelea na programu za utoaji wa elimu kwa umma na kushirikisha wadau kwa karibu pale inapotokea kuna utungwaji wa Sheria Ndogo mpya zinazolenga kuweka utaratibu wa namna ya kusimamia sekta fulani. Ushirikishwaji kwa wadau wanaolengwa na Sheria Ndogo utapunguza changamoto mbalimbali zinazoweza kujitokeza wakati wa utekelezaji wa Sheria Ndogo hizo.

Mfano kufuatia Wizara ya Ujenzi, Uchukuzi na Mawasiliano kutunga Kanuni nyingi zinazohusu masuala ya usafiri wa barabara nchini, Kamati inashauri kuwa Wizara iandae programu za utoaji wa elimu kwa wamiliki wa vyombo vya usafiri, madereva, wafanyakazi na

wananchi kwa ujumla ambao ni watumiaji wa vyombo vya usafiri, ili waweze kutambua haki na wajibu uliowekwa kwa mujibu wa sheria kuhusu masuala ya usafiri wa barabara.

c) Ushirikiano wa Taasisi/Wizara na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali

Kamati inazishauri Mamlaka zilizopewa jukumu la kutunga Sheria Ndogo kufanya kazi kwa karibu na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali wakati wa utungaji wa Sheria Ndogo, ili kupata ushauri mzuri wa namna bora ya uandishi wa Sheria Ndogo.

d) Mamlaka kutotekeleza maeneo ya Sheria mpaka pale ambapo marekebisho ya maeneo hayo yamefanyika

Kamati inashauri kuwa, Mamlaka mbalimbali ambazo Sheria Ndogo zake zimebainika kuwa na vifungu vyenye dosari mbalimbali, kusitisha utekelezaji wa vifungu hivyo hadi hapo mabadiliko yatakapofanyika kwa kuzingatia ushauri uliotolewa na Kamati. Hii itasaidia kuondoa athari mbalimbali zinazoweza kutokea kwa wanaoguswa na Sheria hizo kutokana na utekelezwaji wake.

e) Kufanya marekebisho katika Sheria Ndogo zilizobainika kuwa na Dosari

Kamati inaishauri Serikali kuchukua hatua za haraka kuzifanyia marekebisho Sheria Ndogo zote zenye dosari. Baada ya marekebisho hayo kufanyika na kuchapishwa katika Gazeti la Serikali, Sheria Ndogo hizo ziwasilishwe Bungeni kwa mujibu wa Sheria.

5.0 HOJA

- a) **Sheria Ndogo kukinzana na masharti ya Sheria Mama au Sheria nyingine za nchi.**

KWA KUWA, baadhi ya Sheria Ndogo zilizofanyiwa uchambuzi na Kamati zilibainika kuwa na vifungu vinavyokinzana na masharti ya Sheria Mama na Sheria nyingine za nchi.

NA KWA KUWA, kukinzana huko ni kwenda Kinyume na masharti ya Kifungu cha 36 cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria kinachotoa sharti kwa Sheria Ndogo kutokwenda kinyume na masharti ya Sheria Mama.

NA KWA KUWA, kukinzana huko kunaifanya Kanuni husika kuwa ni batili kwa kiwango ilichokinzana.

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, Wizara zinazohusika, zifanye marekebisho katika Sheria Ndogo hizo ili kuondoa vifungu vinavyokwenda kinyume na masharti ya Sheria Mama na Sheria nyingine za nchi.

- b) **Sheria Ndogo kuwa na dosari ya Uandishi wa Majedwali ikilinganishwa na Vifungu vya Sheria**

KWA KUWA, katika uchambuzi wa Kamati imebainika kuwa baadhi ya Sheria Ndogo zina dosari mbalimbali katika majedwali kuhusu vifungu vinavyoanzisha majedwali husika.

NA KWA KUWA, kwa mujibu wa Kifungu cha 25 (2) cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria kinabainisha kwamba Majedwali ni sehemu ya Sheria.

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, Wizara ambazo Sheria Ndogo zake zimebainika kuwa na dosari katika Majedwali zifanyiwe marekebisho ili kuondoa dosari hizo.

c) **Sheria Ndogo kutozingatia Misingi ya Uandishi wa Sheria (Drafting Principles)**

KWA KUWA, katika uchambuzi wa Kamati imebainika kwamba baadhi ya Sheria Ndogo zina dosari mbalimbali za kiuandishi;

NA KWA KUWA, dosari hizo zimesababisha mantiki na madhumuni yaliyokusudiwa katika vifungu husika kutofikiwa na hivyo kuleta changamoto katika utekelezaji wake;

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, Wizara ambazo Sheria Ndogo zake zimebainika kuwa na dosari za kiuandishi zifanye marekebisho ili kuondoa dosari hizo.

d) **Sheria Ndogo kutozingatia masharti ya Haki za Binadamu**

KWA KUWA, uchambuzi wa Kamati umebaini uwepo wa Sheria Ndogo zenye vifungu vinavyokiuka misingi ya haki za binadamu;

NA KWA KUWA, utekelezaji wa vifungu hivyo unaweza kupelekea kukosekana kwa haki za msingi kwa walengwa wa Sheria husika

HIVYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, Wizara ambazo Sheria Ndogo zake zimebainika kuwa na dosari katika vifungu vinavyokiuka misingi ya haki za binadamu zifanye marekebisho ili kuondoa dosari hizo.

e) **Sheria Ndogo kuweka masharti yasiyo na uhalisia ikiwemo urahisi wa utekelezaji wake, hali ya uchumi wa walengwa na viwango vya adhabu na faini**

KWA KUWA, katika uchambuzi wa Kamati imebainika kuwepo kwa dosari zinazoweka vifungu vyenye masharti yasiyo na uhalisia;

NA KWA KUWA, dosari hizo zinaweza kupelekea kuwepo ugumu katika utekelezaji wake na hivyo kukandamiza wanaolengwa na Sheria Ndogo husika;

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, Wizara ambazo Sheria Ndogo zake zimebainika kuwa na dosari katika vifungu vyenye masharti yasio na uhalisia zifanye marekebisho ili kuondoa dosari hizo.

6.0 HITIMISHO

Mheshimiwa Spika, napenda kutumia fursa hii kutoa shukrani zangu za dhiti kwako binafsi na Bunge lako tukufu kwa kuweka utaratibu wa Taarifa ya Kamati ya Sheria Ndogo kuwasilishwa katika Bunge lako tukufu. Ni matumaini yangu kwamba utaratibu huu utakuwa endelevu na hivyo kuchangia katika maendeleo ya nchi yetu kwa kuwa masuala mengi yanayoibuliwa kutokana na uchambuzi wa Sheria Ndogo kwa kiasi kikubwa yanagusa maisha ya kila siku ya wananchi wengi.

Mheshimiwa Spika, kipekee naomba nimshukuru Mhe. Jenista Mhagama (MB) – Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu (Sera, Bunge, Kazi, Vijana, Ajira na Walemavu) kwa kuendelea kuweka uratibu mzuri ambao uliwezesha Kamati kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi kwa kipindi chote cha Bunge la Kumi na Moja.

Aidha, niwashukuru Mawaziri, Naibu Mawaziri, Makatibu Wakuu, pamoja na watendaji wa taasisi zilizo chini ya Wizara husika waliofika mbele ya Kamati katika Bunge hili la Kumi na Moja na kujibu hoja zilizoibuliwa na Kamati. Kupitia majadiliano yenye tija katika vikao hivyo, imepelekea kufanyika marekebisho mbalimbali katika Sheria Ndogo zilizobainika kuwa na dosari.

Mheshimiwa Spika, vilevile kipekee kabisa nawashukuru Wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Sheria Ndogo kwa kazi kubwa na nzuri ya uchambuzi wa Sheria Ndogo zilizowasilishwa katika Mikutano iliyotangulia ya Bunge la Kumi na Moja pamoja na kuchambua Sheria Ndogo zilizowasilishwa katika Mkutano wa Kumi na Nane na Mkutano wa Kumi na Tisa wa Bunge na hatimaye kuandaa Taarifa hii.

Mheshimiwa Spika, Ni ukweli usiopingika kuwa kazi ya uchambuzi wa Sheria Ndogo ni ngumu kwa kuwa Sheria zinazowasilishwa Bungeni huwa ni nyingi, lakini pasipo kuangalia hilo Wajumbe wa Kamati hii wameifanya kazi hii kwa moyo na juhudi ya hali ya juu na hatimaye kuweza kuchambua Sheria Ndogo zote zilizowasilishwa katika Bunge la Kumi na Moja.

Kwa heshima kubwa naomba majina yao yaingie katika kumbukumbu rasmi za Bunge (*Hansard*):-

- i. Mhe. Andrew John Chenge, Mb - **Mwenyekiti**
- ii. Mhe. William Mganga Ngeleja, Mb – **Makamu Mwenyekiti**
- iii. Mhe. Aida Joseph Khenani, Mb
- iv. Mhe. Khamis Mtumwa Ali, Mb
- v. Mhe. Rashid Ali Abdallah, Mb
- vi. Mhe. Mlinga Goodluck Asaph, Mb
- vii. Mhe. John John Mnyika, Mb
- viii. Mhe. Halima James Mdee, Mb
- ix. Mhe. Elibariki Emmanuel Kingu, Mb
- x. Mhe. Ridhiwani Jakaya Kikwete, Mb
- xi. Mhe. Sabreena Hamza Sungura, Mb
- xii. Mhe. Sadifa Juma Khamis, Mb
- xiii. Mhe. Anne Kilango Malecela, Mb
- xiv. Mhe. Zainab Athman Katimba, Mb

- xv. Mhe. Salome Wycliffe Makamba, Mb
- xvi. Mhe. Twahir Awesu Mohammed, Mb
- xvii. Mhe. Taska Restituta Mbogo, Mb
- xviii. Mhe. Mary Deo Muro, Mb
- xix. Mhe. Easther Lukago Midimu, Mb
- xx. Mhe. Catherine Nyakao Ruge, Mb
- xxi. Mhe. January Yusuf Makamba, Mb

Mheshimiwa Spika, aidha napenda kuwashukuru kwa dhati watumishi wa Ofisi ya Bunge chini ya uongozi mahiri wa Ndg. Stephen Kagaigai, Katibu wa Bunge kwa ushirikiano wanaoipatia Kamati hii ili iweze kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi. Aidha, nimshukuru Kaimu Mkurugenzi wa Idara ya Kamati za Bunge Ndg. Michael Chikokoto akisaidiwa na Ndg. Gerald Magili, Mkurugenzi Msaidizi wa Idara ya Kamati za Bunge kwa usimamizi mzuri wa Shughuli za Kamati.

Mwisho lakini si kwa umuhimu, niwashukuru Makatibu wa Kamati ya Sheria Ndogo Ndg. Angela Shekifu, Ndg. Stanslaus Kagisa, Ndg. Mkuta Masoli wakisaidiwa na Ndg. Paul Chima kwa kuratibu vyema Shughuli za Kamati hadi kukamilika kwa Taarifa hii.

Mheshimiwa Spika, naomba kutoa hoja.

Andrew J. Change
MWENYEKITI

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA SHERIA NDOGO

5 Juni, 2020

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA SHERIA NDOGO

**JEDWALI LA UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ISHIRINI NA NANE (28) ZILIZOWASILISHWA KATIKA
MKUTANO WA KUMI NA NANE NA MKUTANO WA KUMI NA TISA WA BUNGE, 2020**

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA KATIKA MKUTANO WA KUMI NA NANE WA BUNGE						
TOLEO NA. 46 LA TAREHE 8 NOVEMBA, 2019						
1.	GN NA. 826 8 Novemba, 2019	The Water Supply and Sanitation (Clustering of Water Authorities Regulations), 2019	THE WATER SUPPLY AND SANITATION ACT, 2019 (Na. 5 ya Mwaka 2019) Zimetungwa chini ya Kifungu cha73(1)(c)	WIZARA YA MAJI	1. Kanuni ya 3 (2) inarejea Jedwali la Kwanza kana kwamba kuna Jedwali zaidi ya moja, wakati Kanuni hizi zina Jedwali moja tu. 2. Kanuni ya 2 imetoa tafsiri ya neno EWURA lakini neno hilo halijatumika sehemu yoyote kwenye Kanuni hizo. Aidha, mantiki ya neno 'Regulator'	1. Kanuni ya 3(2) ifanyiwe Marekebisho kwa kufuta maneno 'la kwanza' mbele ya neno 'Jedwali' 2. Kanuni ya 2 ifanyiwe marekebisho kwa kufuta neno 'EWURA' au 'Regulator'

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>iliyotumika katika Kanuni ya 5(b) ikisomwa pamoja na tafsiri ya neno 'Regulator' katika Kanuni hiyo ya 2, inaonesha kumaanisha EWURA. Hivyo, matumizi ya maneno 'Regulator' na 'EWURA' yenye tafsiri mbili tofauti inaleta mkanganyiko wa kimantiki kwa mtumiaji wa Kanuni hizi.</p>	

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
2.	GN NA. 828 8 Novemba, 2019	The Water Supply, Regulations 2019	THE WATER SUPPLY AND SANITATION ACT, (Na. 5 ya Mwaka 2019)	WIZARA YA MAJI	Kanuni haijaonesha imetungwa chini ya Kifungu kipi cha Sheria Mama.	Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kurejea Kifungu kinachoianzisha
3.	GN NA. 829 8 Novemba, 2019	The Water Supply and Sanitation (Registration and Operations of Community Based Water Supply Organisations) Regulations, 2019	THE WATER SUPPLY AND SANITATION ACT (No. 5 of 2019) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 33(1)(f), 43(2))	WIZARA YA MAJI	Fomu Na. 1 katika Jedwali haijarejea Kanuni inayo ianzisha.	Marekebisho yafanyike kwa kurejea Kanuni ya 10(1)
4.	GN NA. 836 8 Novemba, 2019	Sheria Ndogo za (Utunzaji wa Barabara) za Halmashauri ya Wilaya ya Monduli, 2019	SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA) (SURA 287) (Zimetungwa chini ya kifungu	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Kifungu cha 8(c) kinabainisha kuwa itakuwa ni kosa kufanya shughuli ya kibinadamu pembeni ya barabara. Kifungu kinaweza kupata	Sheria Ndogo iweke tafsiri ya maneno " shughuli za kibinadamu "

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
			cha 153)		tafsiri tofauti ya shughuli za binadamu zinazozuliwa kufanyika pembeni ya barabara.	
5.	GN NA. 837 8 Novemba, 2019	Sheria Ndogo za (Hifadhi ya Mazingira) za Halmashauri ya Wilaya ya Monduli, 2019	SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA) (SURA YA 287) Zimetungwa chini ya kifungu cha 153	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	1. Kifungu cha 6 kinaweka katazo kwa mtu yoyote kupanda mazao au mimea mirefu katika maeneo ya mjini. Kifungu kinakinzana na suala la utunzaji wa mazingira kwa kuwa kitazuia upandaji wa miti	1. Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho kwa kuondoa sharti la kutaza kupanda mimea mirefu, badala yake Sheria ianishe aina ya mazao au mimea isiyoruhusiwa kupandwa maeneo ya mjini.

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>inayokua zaidi fa futi tatu, ambayo kimsingi husaidia kutunza mazingira.</p> <p>2. Kifungu cha 8 (1) kinaweka wajibu kwa kila mmiliki wa nyumba kuweka sakafu ngumu sehemu ya waenda kwa miguu "pavements" mbele ya nyumba au biashara yake kwa kadri atakavyoelekez</p>	<p>2. Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho kwa kuondoa sharti la kuweka sakafu nguvu.</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>wa na Halmashauri. Kimsingi wajibu huu unapaswa kuwa chini ya Halmashauri kwa kuwa maeneo yaliyo nje ya mipaka ya kiwanja hayapo chini ya himaya ya mmiliki wa jengo.</p> <p>3. Sheria Ndogo haioneshi uhalali wa kutumika, kwa kuwa hainoneshi majina ya Mwenyekiti wa</p>	<p>3. Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho kwa kuonesha majina ya Mwenyekiti wa Halmashauri, Mkurugenzi wa</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					Halmashauri, Mkurugenzi na Waziri mwenye dhamana ya kupitisha Sheria hii.	Halmashauri na Waziri Mwenye Mamlaka na Utungaji wa Sheria Ndogo
6.	GN NA. 840 8 Novemba, 2019	Sheria Ndogo za (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Wilaya ya Monduli, 2019	SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA) (SURA YA 287) Zimetungwa chini ya kifungu cha 153	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Kifungu cha 6 kinaweka katazo kwa mtu yoyote kupanda mazao au mimea mirefu katika maeneo ya mjini. Kifungu kinakinzana na suala la utunzaji wa mazingira kwa kuwa kitazuia upandaji wa miti inayokua zaidi fa futi tatu, ambayo kimsingi husaidia	Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho kwa kuondoa sharti la kutaza kupanda mimea mirefu, badala yake Sheria ianische aina ya mazao au mime isiyoruhusiwa kupandwa maeneo ya mjini.

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					kutunza mazingira.	
7.	GN NA. 841 8 Novemba, 2019	Sheria Ndogo za (Ada na Ushuru) za Halmashauri ya Manispaa ya Morogoro, 2019	SHERIA YA FEDHA YA SERIKALI ZA MITAA SURA 290 (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 6(1) na 16 (1))	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Sehemu P ya Jedwali la Kwanza inaweka sharti la kupata kibali cha kiasi cha Shilingi 20,000/- iwapo kutafanyika shughuli za kipaimara, ekaristi, maulidi, ubarikio.	Waziri atoe ufafanuzi kuhusu mantiki ya kuomba kwa kibali kwa shughuli hizi ambazo kimsingi zinahusiana na masuala ya imani.
TOLEO NA. 47 LA TAREHE 15 NOVEMBA, 2019						
8.	GN NA. 874 15 Novemba, 2019	Sheria Ndogo za (Kuzuia Upotevu na Uharibifu wa Nafaka wakati na Baada ya Mavuno) za Halmashauri ya Wilaya ya Gairo, 2019	SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA), SURA 287 Zimetungwa chini ya Kifungu cha	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Kifungu cha 18 cha Sheria Ndogo hizi kinarejea Jedwali la Kwanza kana kwamba Sheria ndogo hizi zina Majedwali zaidi ya	Marekebisho yafanywe katika Kifungu cha 18 pamoja na Jedwali husika kwa kufuta maneno ' la kwanza ' mbele ya Jedwali.

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
			153(1)		Moja.	
9.	GN NA. 875 15 Novemba,2019	Sheria Ndogo za (Kuzuia Upotevu na Uharibifu wa Nafaka wakati na baada ya Kuvuna) za Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa, 2019	SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA(MAMLAKA ZA WILAYA), SURA 287 Zimetungwa chini ya Kifungu cha 153(1)	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Kifungu cha 19 cha Sheria Ndogo hizi kinarejea Jedwali la Kwanza kana kwamba Sheria ndogo hizi zina Majedwali zaidi ya Moja.	Marekebisho yafanywe katika Kifungu cha 19 pamoja na Jedwali husika kwa kufuta maneno ' la kwanza ' mbele ya Jedwali.
10.	GN NA. 876 15 Novemba,2019	Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Wilaya ya Lushoto, 2019	SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA(MAMLAKA ZA WILAYA), SURA 287 Zimetungwa chini ya Kifungu cha 153(1)	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Kifungu cha 22 cha Sheria Ndogo hizi hakijaainisha kiwango cha ada ya utunzaji wa skimu anachotakiwa kulipa mwombaji kabla ya kupewa kibali cha utumiaji wa skimu ya	Sheria Ndogo hizi zifanyiwa marekebisho ili kuainisha kiwango cha ada ya utunzaji kinachopaswa kulipwa.

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					umwagiliaji.	
11.	GN NA. 877 15 Novemba, 2019	Sheria Ndogo za (Ada na Ushuru) za Halmashauri ya Wilaya ya Mkinga, 2019	SHERIA YA FEDHA ZA SERIKALI ZA MITAA Sura 290 (Zimetungwa chini ya vifungu vya 7(1) na 16(1))	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Jedwali la Kwanza katika Sehemu ya Nne inaweka sharti la malipo ada na ushuru kwa kiwango cha 5% ya bei ya kununulia kwa mazao ya korosho na mazao mengine ambayo hayajatajwa katika Sehemu ya Nne. Hii ni kinyume na Sheria ya Fedha ya Serikali za Mitaa, 290 ambayo imeweka kiwango cha 3% kwa mazao yote na 5% kwa mazao ya misitu.	Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho ili kuondoa sharti la malipo ada na ushuru kwa kiwango cha 5% ya bei ya kununulia kwa mazao ya korosho na mazao mengine.

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
12.	GN NA. 881 15 Novemba,2019	Kanuni za Kudumu za Halmashauri ya Wilaya ya Mkinga, 2019	SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA) (Sura ya 287) Zimetungwa chini ya kifungu cha 70(1)	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Jedwali la Kwanza limerejea kuanzishwa chini ya Kanuni ya 42(3) ambayo haipo katika Kanuni hizi	Jedwali la Kwanza lifanyiwe marekebisho kwa kurejea Kanuni sahihi ya 44(3) inayolianshisha
TOLEO NA. 48 LA TAREHE 22 NOVEMBA, 2019						
13.	GN NA. 884 22 Novemba,2019	The Bank Of Tanzania (Financial Consumer Protection) Regulations, 2019	THE BANK OF TANZANIA ACT (SURA 197) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 70 (1))	WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO	Kanuni ya 19(4) imeweka <i>exception</i> ya matumizi ya lugha zaidi ya kiswahili na kiingereza katika utoaji wa elimu ya masuala ya fedha kwa wateja.	Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho kwa kuondoa <i>exception</i> ya matumizi ya lugha zaidi ya kingereza na Kiswahili badala yake liugha zitakazotumika zibaki kuwa ni Kiswahili na kingereza tu.
14.	GN NA. 895	Sheria Ndogo za	SHERIA YA FEDHA	OFISI YA RAIS -	Kifungu cha 3	Kifungu kifanyiwe

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
	22 Novemba, 2019	(Ushuru wa Masoko na Magulio) za Halmashauri ya Wilaya ya Mkuranga, 2019	YA SERIKALI ZA MITAA SURA. 290 (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 7(1) na 16 (1))	TAMISEMI	kimetafsiri neno Mkurugenzi pasipo kuonesha maneno " au pamoja na Afisa yeyote atakayeteuliwa kutekeleza majukumu kwa niaba ya Mkurugenzi "	marekebisho
15.	GN NA. 899 22 Novemba, 2019	Sheria Ndogo za (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa, 2019	SHERIA ZA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA) (SURA YA 287) Zimetungwa chini ya kifungu Na. 153	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Jedwali la Sita linarejea kuanzishwa chini ya Kifungu cha 26 badala ya Kifungu cha 27 kinachohusu kufifilisha kosa.	Jedwali la Sita lifanyiwe marekebisho ili kurejea Kifungu halisi.
16.	GN NA. 901 22 Novemba, 2019	Sheria Ndogo za (Ada na Ushuru wa Madini ya	SHERIA YA FEDHA YA SERIKALI ZA	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Kifungu cha 3 kinatafsiri neno	Tafsiri ifanyiwe marekebisho

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
		Ujenzi) za Halmashauri ya Wilaya ya Buhigwe, 2019	MITAA SURA 290 (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 7(1) na 16 (1))		“ushuru” kwa kuonesha kuwa utatozwa kwa shughuli zinazohusu ununuzi wa madini ya ujenzi katika eneo la Halmashauri bila ya kuonesha shughuli za uchimbaji wa madini.	kuongeza na shughuli zinazohusiana na uchimbaji wa madini.
17.	GN NA. 905 22 Novemba,2019	Sheria Ndogo za (Hifadhi ya Mazingira) za Halmashauri ya Wilaya ya Buhigwe, 2019	SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA) (SURA YA 287) Zimetungwa chini ya kifungu cha 153(1)	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Sheria Ndogo ina dosari katika mpangilio wa namba za kifungu cha 13 na 14 ambavyo vimekaa maeneo yasiyo sahihi hivyo kuleta changamoto ya usomaji wa Sheria	Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho kuondoa dosari hiyo.

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					Ndogo hizi.	
18.	GN NA. 906 22 Novemba, 2019	Sheria Ndogo za (Ada na Ushuru) za Halmashauri ya Wilaya ya Buhigwe, 2019	SHERIA YA FEDHA YA SERIKALI ZA MITAA (SURA 290) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 7(1) na 16 (1))	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	Sehemu G ya Jedwali la Kwanza inaweka sharti la malipo ya ushuru wa shilingi 100,000/- kwa Gari lenye ujazo wowote wa mizigo ya mazao, au bidhaa mbalimbali kushusha mizigo na mifugo katika Masoko ya maeneo ya vivuko. Sharti hili halina uhalisi kwa kuwa halizingatii ukweli kwamba magari ya kupakia mizigo yana uzito tofauti,	Sehemu G ya Jedwali la Kwanza ifanyiwe marekebisho ili kuweka viwango vya ushuru kulingana na uzito wa magari.

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					hivyo hata ujazo wa mizigo unatofautiana kati ya gari moja na nyingine.	
19.	GN NA. 909 22 Novemba, 2019	Kanuni za Kudumu za Halmashauri ya Wilaya ya Buhigwe, 2019	SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA) (SURA YA 287) Zimetungwa chini ya kifungu cha 70 (1).	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	1. Jedwali la Pili linalohusu Kiapo cha Diwani limerejea kuanzishwa chini ya Kanuni ya 70(a) ambayo haipo katika Kanuni hizi. Hata hivyo Kanuni ya 70 inahusu zui la kuwa na Maslahi binafsi kwa Diwani na Maafisa ya katika Mikataba	1. Jedwali la Pili lifanyiwe marekebisho ili kurejea Kanuni sahihi ya 71 .

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>ya Halmashauri.</p> <p>2. Jedwali la Tatu linalohusu tamko la viongozi wa umma kuhusu rasilimali na madeni limerejea kuanzishwa chini ya Kanuni ya 70(b) ambayo haipo katika Kanuni hizi.</p> <p>3. Kanuni ya 71 ina dosari za kiuandishi kwa kutoonesha herufi za aya (a) na (b) mara</p>	<p>2. Jedwali la Tatu lifanyiwe marekebisho ili kurejea Kanuni sahihi.</p> <p>3. Kanuni ya 71 ifanyiwe marekebisho ili kuondoa dosari hizo na kurahisisha</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					baada ya Kanuni ya 71.	rejea ya Kanuni hiyo.
TOLEO NA. 49 LA TAREHE 29 NOVEMBA, 2019						
20.	GN NA. 947 29 Novemba, 2019	Sheria Ndogo za (Kilimo na Usalama wa Chakula) za Halmashauri ya Mji wa Newala, 2019	SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA MIJI) (SURA YA 288) Zimetungwa chini ya kifungu cha 88	OFISI YA RAIS – TAMISEMI	Kifungu cha 22 hakija ainisha kiwango cha ada ya utunzaji wa Skimu ya Umwagiliaji anachotakiwa kulipa muombaji kabla ya kupewa kibali cha utumiaji wa Skimu ya Umwagiliaji.	Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho ili kuainisha kiwango cha ada kinachopaswa kulipwa.
TOLEO NA. 1 LA TAREHE 3 JANUARI, 2020						
21.	GN NA. 1 3 Januari, 2020	The Local Government Authorities (Rating)	LOCAL GOVERNMENT AUTHORITIES (RATING) ACT,	WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO	1. Kanuni ya 5 na 6 zina makosa ya uandishi kwa kuandika	1. Kanuni zifanyiwe marekebisho ili kuondoa dosari

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
		(Collection of Property Rates) Regulations, 2020	(SURA 289) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 18A na 51)		<p>“demand notes” badala ya “demand notice”.</p> <p>2. Kanuni ya 9(1), 11(1) na 10 (3) zinaonesha uwepo wa Assessment Notice Form, Demand Notice Form na Installment Payment Agreement Form katika Jedwali la Kanuni hizi. Hata hivyo Jedwali halijaonesha</p>	<p>hiyo.</p> <p>2. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuweka Assessment Notice Form, Demand Notice Form na Installment Payment Agreement Form katika Jedwali la Sheria Ndogo hizi.</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					fomu hizo zinazorejewa na Kanuni tajwa.	
TOLEO NA. 3 LA TAREHE 17 JANUARI, 2020						
22.	GN NA. 28 17 Januari, 2020	The Wildlife Conservation (Special Wildlife Investment Concession Areas) Regulations, 2020	THE WILDLIFE CONSERVATION ACT (SURA 283) Zimetungwa chini ya Kifungu cha 121(a) na (f)	WIZARA YA MALIASILI NA UTALII	Kanuni ya 2 inaweka tafsiri ya neno " protected area " tofauti na ile iliyotolewa na Kifungu cha 3 cha Sheria Mama.	Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho ili kuendana na tafsiri inayotolewa na Sheria Mama.
SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA KATIKA MKUTANO WA KUM NA TISA WA BUNGE						
TOLEO NA. 5 LA TAREHE 31 JANUARI, 2020						
23.	GN NA. 57	The Natural Wealth and	THE NATURAL WEALTH AND	WIZARA YA KATIBA NA	Fomu yenye Namba NWR Form -	Marekebisho yafanyike kwa

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
	31 Januari, 2020	Resources Contracts (Review and Re-Negotiation of Unconscionable Terms) Regulations, 2020	RESOURCES CONTRACTS (REVIEW AND RE-NEGOTIATION OF UNCONSCIONABLE TERMS) ACT, (CAP. 450) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 8)	SHERIA	N.3 iliyo katika Jedwali la Tatu ina makosa ya uandishi kwa kuandika maneno "General Assembly" badala ya "National Assembly"	kuandika maneno sahihi ili kuleta maana iliyokusudiwa.
24.	GN NA. 58 31 Januari, 2020	The Natural Wealth and Resources Permanent Sovereignty) (Code of Conduct for Investors in Natural Wealth and Resources) Regulations, 2020	THE NATURAL WEALTH AND RESOURCES (PERMANENT SOVEREIGNTY) ACT, (SURA 449) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 13(2)(a))	WIZARA YA KATIBA NA SHERIA	Kanuni ya 10 imeainisha makatazo ya ubaguzi dhidi ya mwajiriwa. Kimsingi makatazo hayajitoshelezi, kwa kuwa Sheria ya Ajira na Mahusiano Kazini,	Kanuni ya 10 ifanyiwe marekebisho aidha kwa kurejea au kuainisha kama ilivyo katika Sheria ya Ajira na Mahusiano Kazini

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					Sura 366 imeweka makatazo mengi ambayo mwajiriwa hapaswi kutendewa.	
TOLEO NA. 6 LA TAREHE 7 FEBRUARI, 2020						
25.	GN NA. 76 7 Februari, 2020	The Transport Licensing (Public Service Vehicles) Regulations, 2020	THE TRANSPORT LICENSING ACT (SURA.317) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 45)	WIZARA YA UJENZI, UCHUKUZI NA MAWASILIAN O	1. Kanuni ya 4(2)(b) hajjabainisha wazi idadi ya vyombo vya usafiri vinavyopaswa kumilikiwa na Kampuni inayopewa leseni. 2. Kanuni ya 4(4)(b) inaweka sharti kwamba mmiliki ambaye hana	1. Wizara ikutane na wadau na kukubaliana kuhusu idadi ya mabasi yanavyopaswa kumilikiwa na Kampuni iliyopewa leseni na hatimaye idadi hiyo iwekwe kikanuni. 2. Wizara ikutane na wadau na kukubaliana kuhusu idadi ya mabasi

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>kampuni hatapatiwa leseni mpaka pale atakapokuwa akimiliki idadi fulani ya vyombo vya usafiri ambavyo vitaamuliwa na Mamlaka. Kimsingi kifungu hakijaweka bayana idadi ya vyombo vya usafiri vinavyopaswa kumilikiwa na mtu ili aweze kupewa leseni ya usafirishaji.</p>	<p>yanayopaswa kumilikiwa na mmiliki wa chombo cha usafiri asiye na Kampuni ili idadi hiyo iingizwe katika Kanuni.</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>3. Kanuni ya 26 inaweka sharti kwa mwenye leseni ya kutoa huduma ya usafiri wa mabasi ya shule kuwa na dereva mwenye umri usiopungua miaka thelathini na tano na miaka isiyozidi miaka sitini.</p> <p>Sharti la umri uliowekwa halina uhalisia kwa kuwa, udereva hauzingatii umri uliowekwa bali hutegemea na</p>	<p>3. Kanuni iboreshwe kwa kuongeza sharti la kumtaka dereva mwenye leseni ya daraja la kuendesha mabasi ya shule awe pia na uzoefu wa kuendesha magari ya shule usiopungua miaka kumi.</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>uzoefu wa dereva husika katika kuendesha vyombo vya usafiri.</p> <p>4. Kanuni ya 27 imeanisha matukio/vitendo ambavyo iwapo vitafanyika vinaweza kupelekea kusitishwa kwa leseni (<i>suspension</i>).</p> <p>Hata hivyo, kanuni haijaainisha ukomo wa muda wa usitishwaji wa</p>	<p>4. Kanuni ifanyiwe marekebisho kwa kuweka utaratibu wa kutoa onyo la muda kumtaka mwenye chombo cha usafiri kufanya marekebisho.</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>leseni kwa kila kosa kama ilivyo kwa kosa la kuharibu chombo cha kufuatilia mienendo ya gari (vehicle tracking device) ambalo limewekewa muda wa siku thelathini au zaidi.</p> <p>5. Kanuni ya 27(2) inaipa mamlaka uwezo wa kusitisha leseni kwa kadri itakavyoona inafaa kwa</p>	<p>5. Kanuni ya 27(2) ifanyiwe marekebisho kwa kuonesha utaratibu (due process) wa namna ya kufikia uamuzi wa kusitisha</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>kuzingatia ma masuala ya usalama wa usafiri wa barabara.</p> <p>Kimsingi maudhui ya Kanuni hii yanaweza kutumika vibaya kwa kuwa makosa yanaweza kutafsiriwa kwa utashi wa watendaji na si kwa kuzingatia misingi ya sheria.</p> <p>6. Kanuni ya 28(4) inatoa fursa kwa mamlaka kusitisha leseni ya</p>	<p>leseni pasipo kumsikiliza mtoa huduma.</p> <p>6. Kanuni ya 28(4) ifanyiwe marekebisho kwa kuonesha utaratibu</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>mtoa huduma ya usafirishaji pasipo kumsikiliza mwenye leseni. Maudhui ya Kanuni hii ni kinyume na misingi ya haki za asili ambazo zinaweka sharti la mtu kusikilizwa kabla ya kupewa adhabu.</p> <p>7. Kanuni ya 33(2) inampa jukumu mwenye leseni ya usafirishaji kuhakikisha aniboresha na kutunza orodha ya iria</p>	<p>(due process) wa namna ya kufikia uamuzi wa kusitisha leseni pasipo kumsikiliza mtoa huduma.</p> <p>7. Wizara kushauriana na wadau ili kuweka utaratibu wa kikanuni wa namna ya kuanzisha server ambayo itagharamiwa na watoa huduma na</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>wanaosafiri (<i>manifest</i>) kwa kipindi cha miaka mitano.</p> <p>8. Jedwali la Pili la Kanuni hizi limerejea kimakosa kuanzishwa chini ya Kanuni ya 6, 8 na 14 ambazo hazihusiani na masuala ya ada ya huduma ya umma. Kanuni sahihi inayoanzisha Jedwali la Pili ni Kanuni ya 13.</p>	<p>LATRA ili kufanikisha lengo zuri la utunzaji wa taarifa za watumiaji wa vyombo vya usafiri.</p> <p>8. Jedwali la Pili lifanyiwe marekebisho kwa kurejea Kanuni ya 13.</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>9. Jedwali la Tatu linalohusu madaraja ya mabasi limerejea kimakosa kuanzishwa chini ya Kanuni ya 23 ambayo inazungumzia masharti ya leseni kwa watoa huduma za usafiri wa magari ya mjini.</p> <p>10. Jedwali la Nne linaloonesha mfano wa orodha ya abiria wanaosafiri (<i>manifest</i>) limerejea</p>	<p>9. Jedwali la Tatu lifanyiwe marekebisho ili kurejea Kanuni sahihi ya 22(h) inayolianshisha.</p> <p>10. Jedwali la Nne lifanyiwe marekebisho ili kurejea Kanuni ya 33 (1) inayolianshisha.</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>kimakosa kuanzishwa chini ya Kanuni ya 34 ambayo inazungumzia haki ya mmiliki wa leseni kutoza nauli iliyoidhinishwa na Mamlaka.</p> <p>Kanuni inayozungumzia Jedwali la Nne ni Kanuni ya 33 (1).</p> <p>11. Jedwali la Tano linazungumzia kuhusu kufifilisha kosa limerejea kimakosa kuanzishwa chini</p>	<p>11. Jedwali la Tano lifanyiwe marekebisho ili kurejea Kanuni ya 44 inayolianshisha.</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>ya Kanuni ya 45 ambayo inazungumzia taarifa kuhusu kutenda kosa.</p> <p>Kanuni inayozungumzia kufifilisha kosa ni Kanuni ya 44.</p> <p>12. Jedwali la Sita linazungumzia taarifa kuhusu kutenda kosa limerejea kimakosa kuanzishwa chini ya Kanuni ya 46 ambayo inazungumzia kuhusu mfumo</p>	<p>12. Jedwali la Sita lifanyiwe marekebisho ili kurejea Kanuni ya 45.</p>

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>wa malipo.</p> <p>Kanuni inayozungumzia kuhusu kutenda kosa ni Kanuni ya 45.</p>	
26.	GN NA. 77 7 Februari, 2020	The Transport Licensing (Goods Carrying Vehicles) Regulatipons, 2020	THE TRANSPORT LICENSING ACT (SURA 317) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 45)	WIZARA YA UJENZI, UCHUKUZI NA MAWASILIAN ○	Kanuni ya 21(4) inatoa fursa kwa mamlaka kusitisha leseni ya mtoa huduma ya usafirishaji pasipo kumsikiliza. Maudhui ya Kanuni hii ni kinyume na misingi ya haki za asili ambazo zinaweka sharti la mtu kusikilizwa kabla ya kupewa	Kanuni ya 21(4) ifanyiwe marekebisho kwa kuonesha utaratibu (due process) wa namna ya kufikia uamuzi wa kusitisha leseni pasipo kumsikiliza mtoa huduma.

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					adhabu.	
27.	GN NA. 112 7 Februari, 2020	The Electronic and Postal Communications (Sim Card Registration) Regulations, 2020	THE ELECTRONIC AND POSTAL COMMUNICATIONS ACT, (SURA. 306) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 165)	WIZARA YA UJENZI, UCHUKUZI NA MAWASILIAN ○	1. Kanuni ya 5(e) (xi) haijaonesha maelezo yoyote yaliyopaswa kuwepo katika eneo hilo. 2. Kanuni ya 18(1) inaweka masharti ya idadi ya kadi za simu zinazopaswa kumilikiwa na mtu na Kampuni au Taasisi, ambapo:- a) Iwapo ni mtu, basi hatapaswa kumiliki zaidi	1. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuondoa makosa ya kiuandishi. 2. Kanuni ifanyiwe marekebisho kwa kuandikwa upya ili kuonesha wazi kwamba haikatazi umiliki idadi nyingi za laini za simu.

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>ya kadi ya simu moja (1) kutoka katika Kampuni mmoja ya simu kwa matumizi ya huduma ya kupiga, ujumbe mfupi wa maneno na matumizi ya mtandao (<i>Data</i>).</p> <p>b) Iwapo ni Kampuni au Taasisi, basi hatapaswa kumiliki zaidi ya kadi ya</p>	

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					<p>simu thelathini (30) kutoka katika Kampuni mmoja ya simu kwa matumizi ya huduma ya kupiga, ujumbe mfupi wa maneno na matumizi ya mtandao (<i>Data</i>).</p> <p>Masharti ya Kanuni hii hayana uhalisia, kwa kuwa yanabana mtu au Kampuni au Taasisi kuwa na laini nyingi</p>	

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
					za simu kulingana na mahitaji ya mtu, Kampuni au Taasisi husika. 3. Kanuni ya 18(3) haijaainisha utaratibu wa namna ya kuomba umiliki wa laini za ziada kutoka Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania.	3. Kanuni ya 18(3) ifanyiwe marekebisho ili kuonesha utaratibu wa namna ya kuwasilisha maombi ya laini za ziada kutoka Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania.
TOLEO NA. 8 LA TAREHE 21 FEBRUARI, 2020						
28.	GN NA. 118 21 Februari, 2020	The Animal Diseases (Artificial Breeding) Regulations, 2020	THE ANIMAL DISEASES ACT, (SURA. 156)	WIZARA YA MIFUGO NA UVUVI	Jedwali la Kumi na Moja limerejea kimakosa kuanzishwa chini ya	Jedwali la Kumi na Moja lifanyiwe marekebisho kwa kufanya rejea ya

#	NAMBA YA TANGAZO LA SERIKALI (GN NUMBER)	JINA LA SHERIA NDOGO (NAME)	SHERIA INAYOTOA MADARAKA (ENABLING LAW)	MAMLAKA INAYOHUSIKA	YATOKANAYO NA UCHAMBUZI (OBSERVATIONS)	MAONI NA MAPENDEKEZO (RECOMMENDATIONS)
			(Zimetungwa chini ya Kifungu cha 65 (u))		Kanuni ya 28 ambayo inahusu makosa na adhabu badala ya rejea ya Kanuni ya 27 inayoanzisha Jedwali hili inayohusu ada zinazopaswa kulipwa.	Kanuni ya 27.